

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 738/2014-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť Š. Š., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Ing. Martin Chlapík, s. r. o., Sládkovičova 13, Žilina, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 5 Co 347/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2014 doručená sťažnosť Š. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v konaní

vedenom Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 5 Co 347/2014. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. októbra 2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že na základe žaloby M. V. a S. V. (ďalej len „žalobcovia“) proti sťažovateľovi ako žalovanému a H. Š. (ďalej len „žalovaná“), ktorá bola v minulosti manželkou sťažovateľa, o zaplatenie sumy 200 000 Sk rozsudkom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 580/2000 z 10. júna 2003 bola žaloba zamietnutá. Rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu z 3. decembra 2003 a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Novým rozsudkom okresného súdu z 20. apríla 2004 boli sťažovateľ a žalovaná zviazaní zaplatiť žalobcom 175 000 Sk. Uznesením krajského súdu z 31. januára 2007 bol aj tento v poradí už druhý rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Následným rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 580/2000-183 zo 14. júna 2007 bola žalovaná zviazaná zaplatiť žalobcom 175 000 Sk, pričom žaloba proti sťažovateľovi bola zamietnutá. Na základe odvolania žalobcov a žalovanej rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 221/2007 z 9. apríla 2008 bol v poradí tretí rozsudok okresného súdu potvrdený. Na základe podnetu žalovanej podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 MCdo 13/2009 z 30. júna 2011 bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 7 Co 221/2007 z 9. apríla 2008 vo výroku o potvrdení rozsudku okresného súdu vo vzťahu k žalovanej a vo vzťahu k trovám konania zrušený. Rovnako bol zrušený aj rozsudok okresného súdu č. k. 6 C 580/2000-183 zo 14. júna 2007 vo výroku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 175 000 Sk. V rozsahu zrušenia bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie.

V následnom konaní vedenom okresným súdom, a to na pojednávaní konanom 28. mája 2013, sťažovateľ uviedol, že vo vzťahu voči nemu už existuje právoplatný rozsudok, ktorý nebol napadnutý mimoriadnym opravným prostriedkom a nebol ani zrušený rozhodnutím nadriadeného súdu. Potom bolo pojednávanie odročené na 11. jún 2013 na účely vyhlásenia rozsudku. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 204/2011 z 11. júna 2013 bol sťažovateľ zviazaný zaplatiť žalobcom 5 808,93 € (175 000 Sk) istiny, pričom

žaloba proti žalovanej bola zamietnutá. Sťažovateľ bol zaviazaný nahradiť trovy konania žalobcom a žalobcovia, ako aj sťažovateľ boli zaviazaní nahradiť trovy konania žalovanej.

Podľa sťažovateľa okresný súd takto rozhodol aj napriek tomu, že vo vzťahu voči sťažovateľovi už skorším právoplatným rozsudkom okresného súdu č. k. 6 C 580/2000-183 zo 14. júna 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 221/2007 z 9. apríla 2008 bola žaloba proti sťažovateľovi zamietnutá, pričom právoplatný rozsudok nikdy nebol v časti týkajúcej sa sťažovateľa napadnutý a zrušený.

Na základe odvolania sťažovateľa uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 374/2013-556 z 29. novembra 2013 bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Posledným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 204/2011 z 11. marca 2014 bola žaloba žalobcov proti žalovanej v celom rozsahu zamietnutá, pričom sťažovateľovi ani žalovanej náhrada trov konania priznaná nebola.

Na základe odvolania žalobcov (vo veci samej), sťažovateľa a žalovanej (čo do trov konania) rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 347/2014-635 z 30. júna 2014 bol rozsudok okresného súdu potvrdený, pričom účastníkom nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania. Rozsudok krajského súdu bol právnomu zástupcovi sťažovateľa doručený 11. augusta 2014.

Sťažovateľ nie je spokojný s tým, že napriek jeho úspechu v konaní mu náhrada trov konania nebola priznaná. Všeobecné súdy sa opreli o ustanovenie § 150 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého možno z dôvodov hodných osobitného zreteľa výnimočne nepriznať náhradu trov konania úspešnému účastníkovi. Podľa názoru súdov žalobcovia v konaní neboli úspešní práve preto, lebo medzi sťažovateľom a žalovanou nebola doriešená otázka vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalobcovia sa preto rozhodli uzavrieť so žalovanou dohodu o urovnaní, ktorá založila nový právny vzťah. Žalovaná sa uspokojila s tým, že jej žalobcovia na základe dohody o urovnaní vyplatili

spoluvlastnícky podiel, v dôsledku čoho nepokračovala v uplatňovaní práva na určenie, že je bezpodielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti. Tým vlastne sťažovateľ a žalovaná situáciu skomplikovali, lebo z jednoduchého právneho úkonu kúpy a predaja sa stal zložitý právny vzťah, na základe ktorého bolo potrebné posúdiť viaceré právne inštitúty na to, aby vo veci bolo možné rozhodnúť. Všeobecné sudy všetky tieto skutočnosti považovali za dôvody hodné osobitného zreteľa.

Podľa názoru sťažovateľa je stanovisko všeobecných súdov zavádzajúce a zmätočné, pričom ani nezodpovedá ustanoveniu § 150 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ poukazuje na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 224/2012-29 z 3. júla 2012, ktorým bolo v tejto veci rozhodnuté o sťažnosti žalobcov na prietahy v konaní, pričom podľa názoru ústavného súdu nešlo o právne alebo skutkovo zložené konanie.

Krajský súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v celom rozsahu stotožnil s argumentáciou okresného súdu, a preto sa obmedzil len na konštatovanie jeho správnosti. Uviedol ešte, že neuznal opodstatnenosť argumentácie odvolateľov, a preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

Sťažovateľ považuje rozsudok krajského súdu vo vzťahu voči nemu za arbitrárny a nepreskúmateľný. Zo spisov vyplýva, že nešlo o právne, ale ani skutkovo zložené konanie, pričom sťažovateľ nedal žiadny podnet na vznik sporu. V celom konaní len bránil svoje právo a trovy konania si uplatnil iba za tú časť konania, v ktorej ho žalobcovia označili za odporcu a požadovali od neho zaplatenie žalovanej sumy, hoci už existoval právoplatný rozsudok o zamietnutí žaloby proti sťažovateľovi.

Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v časti týkajúcej sa trov konania je podľa sťažovateľa neakceptovateľné. Aj keď sa krajský súd odvolal na dôvody rozsudku okresného súdu, bolo jeho povinnosťou vysvetliť, z akých dôvodov neuznal opodstatnenosť odvolacej argumentácie.

Sťažovateľ podaním z 20. februára 2014 uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 1 787,25 €. Nárok pozostáva zo zaplateného súdneho poplatku a trov právneho zastupovania sťažovateľa.

Ďalej sťažovateľ zdôrazňuje, že je onkologickým pacientom s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 80 % a je v plnom invalidnom dôchodku (mesačne 305,90 €).

Sťažovateľ žiada vydať nález v tomto znení:

„1. Základné práva Š. Š. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy(...), právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 Dohovoru(...) a právo na ochranu majetku čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru(...) rozsudkom Krajského súdu Žilina sp. zn. 5Co 347/2014-635 zo dňa 30. júna 2014 v časti, ktorej o trovách konania porušené boli.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co 347/2014-635 zo dňa 30. júna 2014 zrušuje v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Čadca sp. zn. 4C 204/2011 zo dňa 11. 3. 2014 vo výroku o náhrade trov konania týkajúcich sa Š. Š. ako aj vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania týkajúcich sa Š. Š. a v rozsahu zrušenia vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Š. Š. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 Eur, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Z rozsudku okresného súdu sp. zn. 4 C 204/2011 z 11. marca 2014 vyplýva, že ním bola žaloba žalobcov proti žalovanej v celom rozsahu zamietnutá, pričom sťažovateľovi a žalovanej nebola náhrada trov konania priznaná. Čo sa týka nepriznania náhrady trov konania, podľa názoru okresného súdu žalovaná na základe dohody o urovnaní dostala od žalobcov vyplatený takmer celý svoj podiel, a preto nepokračovala v snahe domôcť sa určenia, že je bezpodielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti. Práve týmto sťažovateľ a žalovaná situáciu natoľko skomplikovali, že z jednoduchého právneho úkonu kúpy a predaja sa stal zložitý právny vzťah, na základe ktorého bolo potrebné posudzovať viaceré

právne inštitúty na to, aby vo veci samej bolo možné rozhodnúť. Všetky tieto skutočnosti bolo treba považovať za dôvody hodné osobitného zreteľa.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 347/2014-635 z 30. júna 2014 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 C 204/2011 z 11. marca 2014 s tým, že sa účastníkom náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva. Podľa názoru krajského súdu okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, a dospel ku skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa krajský súd v plnom rozsahu stotožňuje, a preto sa len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov rozsudku okresného súdu. Ďalej je podstatné, že konanie voči sťažovateľovi bolo ukončené skorším právoplatným rozsudkom, a preto bol sťažovateľ teraz účastníkom konania, len pokiaľ ide o náhradu trov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Podľa názoru ústavného súdu treba považovať výrok o trovách za vecne správny.

Rozhodujúcou skutočnosťou je, že sťažovateľ uplatnil podaním svojho právneho zástupcu z 20. februára 2014 náhradu trov konania v súvislosti s právnym zastupovaním sťažovateľa iba za to obdobie konania, ktoré nasledovalo po zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 13/2009 z 30. júna 2011.

Uvedená skutočnosť je podstatná preto, lebo, ako na to sťažovateľ správne poukázal (a aj krajský súd tak judikoval), uvedeným uznesením najvyššieho súdu nebola v rámci mimoriadneho dovolania zrušená tá časť právoplatného rozsudku okresného súdu č. k. 6 C 580/2000-183 zo 14. júna 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 221/2007 z 9. apríla 2008, ktorou bola žaloba žalobcov proti sťažovateľovi v celom rozsahu právoplatne zamietnutá. Skutočnosť, že v rozpore s uznesením najvyššieho súdu považoval okresný súd v konaní nasledujúcom po zrušujúcom výroku najvyššieho súdu sťažovateľa i naďalej za účastníka konania vo veci samej a následným rozsudkom sp. zn. 4 C 204/2011 z 11. júna 2013 znova rozhodoval vo veci samej vo vzťahu voči sťažovateľovi a zaviazal ho zaplatiť žalobcom sumu 5 808,93 € (tento rozsudok bol následne zrušený uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 374/2013-556 z 29. novembra 2013 práve preto, že o nároku žalobcov voči sťažovateľovi bolo už predtým právoplatne rozhodnuté), znamenala vo svojich dôsledkoch, že sťažovateľovi vznikli výdavky v súvislosti s jeho právnym zastúpením advokátom. Tieto výdavky v skutočnosti vzniknúť nemali. Došlo k nim iba v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu, ktorý v rozpore s procesnou prekážkou rei iudicatae v podstate nútil sťažovateľa (napriek jeho protestu) k účastníctvu v konaní o veci samej.

Z dosiaľ uvedeného možno vyvodit', že sťažovateľom uplatnené výdavky súvisiace s jeho právnym zastupovaním (vyčíslené v podaní z 20. februára 2014) treba správne považovať za nárok na náhradu škody spôsobenej sťažovateľovi nesprávnym úradným postupom okresného súdu. Rozhodne neprichádza do úvahy, aby boli na náhradu týchto výdavkov zaviazaní žalobcovia.

Napokon považuje ústavný súd za podstatné, že žaloba žalobcov proti sťažovateľovi bola právoplatne zamietnutá preto, že žalobcovia sa zrejme nepokúsili zvrátiť právoplatné zamietnutie žaloby napríklad podnetom na podanie mimoriadneho dovolania či sťažnosťou ústavnému súdu. Na rozdiel od nich žalovaná úspešne odvrátila právoplatne jej uloženú povinnosť zaplatiť žalobcom podaním podnetu na mimoriadne dovolanie. Pritom z dovolacieho rozsudku najvyššieho súdu je zrejmé, že žaloba bola dôvodná proti sťažovateľovi, avšak podané mimoriadne dovolanie časť právoplatného rozsudku týkajúcu sa zamietnutia žaloby proti sťažovateľovi nenapádalo.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2014